

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

IV. Solvuntur alia Dubia circa Simoniam, ejúsque pœnas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

per modum justī stipendij, seu ad honestam sustentationem Ministrorum Ecclesiae, ut dictum *num. 28.* Et hoc solum volunt nonnulli antiquiores Authores, qui videntur oppositum tenuisse: nam commodè explicantur, quòd loquantur de justo stipendio, Ministris Ecclesiae in gratiam Fidelium laborantibus debito ad ipsorum sustentationem, non autem de pretio laboris spiritualis. Layman *lib. 4. tract. 10. §. 4. n. 41. & alij.*

Q U A E S T I O I V.

Solvuntur alia Dubia circa Simoniam, ejusque poenas.

35. **Q**uæritur I. An Simonia alia sit Juris Divini, alia Juris Ecclesiastici? Resp. affirmativè, cum Glossa communiter recepta *c. Ex parte. il. 1. §. dimittere. de Offic. de legat. ubi ait, quòd quedam sunt prohibita, quia simoniaca; ut vendere Sacramenta &c. Et quedam simoniaca, quia prohibita; & sunt illa, quae per constitutionem Ecclesiae facta sunt simoniaca.* Simonia alia Juris Divini, alia Juris Ecclesiastici.

36. Exemplum Simoniae Juris duntaxat Ecclesiastici, est in primis permutatio Præbendarum, sive Beneficiorum Ecclesiasticorum; quæ si fiat pacto interveniente, ac propriâ auctoritate, sine interventu Episcopi, prohibetur tanquam simoniaca, *c. Questum. de Rerum permutat. & alibi: cum tamen permutare unam rem spiritualem cum alia spirituali (ut sunt duo Beneficia) ex natura sua non sit simoniacum. Aliud exemplum habetur *can. Placuit. 1. q. 1.* ubi pro modico balsamo, quod benedictum pro Sacramento Baptismi datur per Ecclesias, prohibetur exigi tremissis, tanquam speciem habens Simoniae. Similiter *c. Non satis. & c. Ea qua. de Simonia,* cavetur, ut pro Chrismatis, & Olei receptione, nulla cujusquam pretij exactio attentetur. Atqui hanc non esse Simoniam Juris Divini, sed duntaxat Ecclesiastici, patet ex eo: quia oleum, vel balsamum illud, quod benedicitur, secundum se est pretio æstimabile, sicque pro eo pretium recipi, Jure Divino aut naturali non prohibetur; ergo prohibitio illa, ob speciem Simoniae, fit solo Jure Ecclesiastico.*

37. Hinc infertur, quòd Papa quidem possit involvi crimine Simoniae, quæ est Juris Divini, vendendo v. g. Sacramenta; quia & Papa est subiectus Legi Divinae: nihilominus in ipso non habeat Papa an possit involvi crimine Simoniae?

habeat locum Simonia Juris duntaxat Ecclesiastici, qualis reperitur in ijs, quæ sunt simoniaca, quia prohibita; ut notat Fagnanus *c. Cum pridem, n. 55. de Pactis*. Loësius *tit. de Simonia, n. 126. & communis*. Siquidem Summus Pontifex secundum plenitudinem potestatis de jure potest supra jus dispensare, *c. Proposuit. de Concess. præbendæ*. Simulque antecessor successorem suum quomodolibet non obligavit; cum non habeat imperium par in parem, prout notatur in *c. Exijt. §. Ceterum. de Verb. signif. in 6. cum concordantijs*.

Pretium simoniacum, quid, & quotuplex?

38. Quæritur II Quid, & quotuplex sit pretium simoniacum, cum? Resp. cum communi: Pretium simoniacum est aliquid temporale datum pro spirituali. Et hoc in Jure Canonico vocatur *Munus*; non quidem, prout munus significat donum gratuitum, sed prout importat onus seu debitum ex obligatione. Ceterum hujusmodi Munus est triplex, videlicet Munus à manu, Munus à lingua, & Munus ab obsequio, prout patet ex dictis, & textibus *n. 20. allegatis*.

Munus à manu, à lingua, & ab obsequio, quid?

39. Per *Munus à manu* intelligitur non solum pecunia, sed etiam omnis res temporalis pretio æstimabilis, *c. Totum. 1. quest. 3.* Per *Munus à lingua* intelliguntur laudes, preces, seu recommendationes apud Principem, v. g. vel populum, ex pacto interponenda pro eo, qui Beneficium vel rem spirituales cuiquam concultit, vel collaturus est: sicut enim res spiritualis pacto interposito datur pro illa recommendatione, & econtrà, cum tamen ejusmodi recommendationis obligatio sit quid temporale. ac pretio æstimabile. *Lessius lib. 2. cap. 35. dubit. 20. & alij*. Et hac de causa, si detur aliquid temporale Officialibus pro præbendo duntaxat aditu, vel Mediatori seu Intercessori pro labore illo, quem in se suscipit in semel vel sæpiùs adeundo Collatorem Beneficij, aut ratione alicujus imminentis damni, v. g. periculi disgratiæ, non committi Simoniam, censent Navarrus *cap. 23. Manualis, n. 106.* & Layman *loc. cit. n. 65.* quia videlicet talia sunt pretio æstimabilia. Secus foret, si pro ipso Beneficio conferendo, vel impetrando, daretur aut reciperetur pecunia, ut patet. Tandem per *Munus ab obsequio* intelliguntur servitia, seu obsequia temporalia cuiquam præstita, seu præstanda sub pacto, seu obligatione Beneficij Ecclesiastici collati, seu conferendi, & econtrà.

Ac Simonia requiritur p. pactum quale?

40. Quæritur III. Quid censendum de pacto simoniaco? Resp. I. Certum est, ad rationem Simoniz requiri pactum, expressum vel tacitum, dandi rem spirituales pro temporali, aut econtrà; ita videlicet, ut dans temporale intendat alterum obligare

ligare ad reddendum spirituale, & econtra. Quamvis idcirco non negetur, posse dari Simoniam ex parte unius duntaxat; prout patet in Simone Mago, qui solus, non autem V. Petrus, incurrit Simoniam. Idem accidere solet in Simonia mentali.

41. Infertur proinde, si quis det honorarium alteri ad captandam duntaxat ejus benevolentiam, vel conciliandam amicitiam, ut postea sui memor ex benignitate conferat Beneficium, vel aliam rem spirituales, non committi Simoniam: quia deest pactum, & totum hinc inde gratis datur. Idem dicendum, si quis infer viat Episcopo gratis ad consequendam ejus benevolentiam, vel ut is suam scientiam atque dexteritatem perspectam habeat; sicque citius alliciatur ad conferendum sibi Beneficium; deest enim pariter omne pactum, uti supponitur. Lessius *loc. cit.* Layman *cit. cap. ult. §. 2. & 3.* & alij, post Glossam *c. Cum essent. §. Promiserat. de Simonia.*

Corollaria.

42. Nec obstat, quod ex talibus obsequijs, atque honorarijs, oriatur obligatio quaedam Antidoralis; id est, talis, qua datur obligat alterum naturaliter ad remunerandum ex virtute gratitudinis. Resp. enim cum Navarro *cap. 23. Manualis, num. 106.* Lessio, & alijs, hoc non obstat: quia ad Simoniam requiritur obligatio ex Justitia, sive ut ex pacto, expresso vel tacito, detur temporale pro spirituali. At obligatio Antidoralis, seu remuneratoria, solum est ex decencia & honestate, & procedit ex liberalitate; simulque ex se non determinatur ad reddendam rem spirituales, cum alia ratione remunerando possit eidem satisfieri, nec proprie est obligatio.

Solvitur instantia de obligatione Antidorali.

43. Resp. II. Nihilominus dare temporale tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, Simoniacum est. Ratio est. Tum quia, quando temporale assumitur ut motivum ejusmodi, jam æquivalenter oblatio illa est emptio, & res temporalis est pretium: simulque per temporale paratur via ad spirituale obtinendum, prout fecit Simon Magus, sponte offerendo pecuniam ad consequendam potestatem spirituales; cui proinde dixit S. Petrus Actor. 8. *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.* Tum quia hic intervenit pactum, si non explicitum, saltem implicitum, dum ideo datur temporale, ut alter moveatur, seu tacite obligetur ad reddendum spirituale; quæ est ipsissima Simonia mentalis, quamdiu intentio ista alterum sic tacite obligandi, atque movendi, aliunde exterius se non prodit. Hinc merito Innocentius XI.

Simoniacum est, dare temporale tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituales.

Propositio
damnata
refertur,

inter alias sequentem. ordine 45. Propositionem damnavit, sicut
jacet: *Dare temporale pro spirituali non est Simonia, quando temporale
non datur tanquam precium, sed duntaxat tanquam motivum conferendi,
vel efficiendi spirituale; vel etiam, quando temporale sit solum gratuita
compensatio pro spirituali, aut e contra.*

Per gratui-
tam com-
pensatione,
quid intel-
ligatur in
ipsa?

44. Ubi circa posteriora hujus damnatae Propositionis ver-
ba notandum cum Joanne Cardenas, in *Cristi Theologica*, ad dictam
Propositionem 45. num. 37. & seqq. quod per gratuitam compen-
sationem intelligatur ea, quae fit cum pacto, seu interveniente ob-
ligatione dandi aliquid titulo gratitudinis: ut si Patronus confe-
rat Clerico Beneficium cum pacto, ut se gratum exhibeat. & ex
gratitudine det ipsi aliquam pecuniam (prout esse licitum paci-
fici de dando ex gratitudine dono temporali pro spirituali, & econ-
tra, olim fuit opinio quorundam.) Nam qui sic exigit titulo gra-
titudinis aliquid temporale, excedit limites obligationis Antido-
ralis, utpote quae non determinat aliquid temporale, sed potest
alunde impleri; prout benè notat cit. Cardenas n. 46. & jam di-
ctum est supra n. 42.

Aliæ propo-
sitiones
quoad pro-
positum ca-
vendæ.

45. Quoad præsentem materiam cavendæ sunt insuper aliæ
duæ Propositiones, quarum prior, ordine 22. ab Alexandro VII.
damnata fuit, & sic sonat: *Non est contra justitiam, Beneficia Eccle-
siastica non conferre gratis, quia collator conferens illa Beneficia Eccle-
siastica, pecuniâ interveniente, non exigit illam pro collatione Beneficij,
sed veluti pro emolumento temporali, quo tibi conferre non tenebatur.*
Alterâ verò, illicò sequens supra memoratam Propositionem
45. ab Innocentio XI. condemnatam, sic habet: *Et id quoque lo-
cum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale; imò
etiam si sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud plurius aestimetur, quam res
spiritualis.* Hæc utraque Propositio merito est condemnata, ut sa-
tis patet ex hætenus dictis.

Vnde colli-
gendum, an
quid detur
vel accipia-
tur ex pacto
simoniaco,
accuset?

46. Resp. III. An aliquid detur, vel recipiatur ex pacto
simoniaco, vel potius ex alio justo titulo, pro Foro interno seu
conscientiæ facile dijudicatur, utpote in quo propria cuiusque
intentiō seu mens inspicitur: siquidem bona intentio ponit
rem extra vitium; mala verò parit Simoniam, ad minimum
mentalem Toësius tit. de Simonia, n. 55. Loquendo verò pro Foro
externo, in dubio ex circumstantiis id erit dijudicandum; & quan-
tùm ad hoc, tria sunt maxime attendenda, persona scilicet dantis & accipi-
entis qualitas, quantitas muneris, & donationis tempus, uti notatur c. Et
si quaestiones, de Simonia.

47. Quæritur IV. Quænam poenæ in Jure sint contra Simoniacos statutæ? Resp. I. Diversæ quidem sunt poenæ in Jure statutæ, etiam ipso facto incurrendæ per Simoniacos, prout habetur in Extravag. Sane. & Extravag. Cum detestabile. de Simonia (nam, ut ibidem notat Pontifex, plures poenarum gravitas, quam Dei timor arcere solet à vetitis) nihilominus nulla Simonia duntaxat mentalis inducit ejusmodi poenas. Ita communis; & desumitur ex cap. ult. de Simonia, ibi: Pro Simonia, qua nullo pacto, sed affectu animi precedente delinquitur, sufficit per solam poenitentiam suo satisfacere Creatori.

Poenæ contra Simoniacos in Jure statutæ.

Eas non inducit Simonia mentalis.

48. Resp. II. Insuper Simonia purè conventionalis non inducit ipso facto poenas à Jure statutæ: nam Canones statuunt poenas in eos, qui quomodolibet dando, vel recipiendo, Simoniam commiserint, Extrav. Cum detestabile, junctâ Extrav. Sane. eod. Idem probabilis dicendum de Simonia conventionali mixta (dummodò hinc excipiatur ea, quæ appellatur Confidentialis, seu Confidentia beneficiorum, propter specialem Bullam B. Pij V. Intolerabilis, de quantum. 25.) ut notat Navarrus cap. 23. Manualis, n. 104. Zoësius, Engel, Lessius, Covarruvias, & communior. Ratio est: quia nullibi in Jure habentur tales poenæ clarè expressæ contra Simoniam conventionalem, etiam mixtam: itante autem dubio, in poenis benignior est interpretatio facienda, juxta reg. 49. Juris in 6. cum concordantijs.

Neque conventionalis.

Exceptâ Confidentiali.

49. Facendum tamen, quòd tum Simonia conventionalis, tum etiam mentalis, sit grave peccatum. Quinimò si Simonia conventionalis postmodum ex parte utriusque compleatur, in totum vel in partem, hinc dando pretium vel partem ejus, illic verò rem spiritualem, v.g. Beneficium Ecclesiasticum, etiam incurruntur poenæ ipso Jure statutæ contra Simoniacos, ac retrotrahuntur ad tempus pactionis præteritæ, juxta stylum antiquum Curia Romanæ. Navarrus cit. n. 104. Lessius lib. 2. c. 35. n. 151. & alij.

Quid, si Simonia conventionalis postmodum hinc inde compleatur?

50. Resp. III. Simonia realis, quæ committitur in ingressu Religionis, in Ordine (id est, in susceptione, vel collatione Sacramenti Ordinis) vel in Beneficio Ecclesiastico, inducit ipso facto poenas à Jure statutæ. Ita communis; & habetur clarè in cit. Extrav. Sane. & Extravag. Cum detestabile de Simonia: ubi committentes hujusmodi Simoniam realera, ipso facto excommunicantur, aliisque poenis subjiciuntur quæ ibidem enumerantur. Et præsertim cit. Extravag. Cum detestabile, circa committentes

Simonia realis inducit poenas Jure, quando fit in ingressu Religionis, Ordine, vel Beneficio.

Simoniam in Beneficijs Ecclesiasticis, statuitur, quod non solum ipso facto incurrant excommunicationem Summo Pontifici reservatam, sed insuper talis collatio, siue provisiō irrita sit, nullumque jus tribuat; adeo, ut nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad illorum omnium, quæ percepit, restitutionem sub animæ suæ periculo sit adstrictus.

Beneficium
simoniacè
recipienti,
quid agen-
dum?

Quia igitur omnis collatio Beneficij, quam simoniacè contingit labe fieri, viribus omnino caret, atque exinde jus cuiquam nullatenus acquiritur, juxta *cit. Extravag. Cum detestabile*: hinc ille, qui Beneficium simoniacè recepit, tenetur (cessante legitimâ dispensatione) Beneficio taliter acquisito renunciare. Angelus *ŷ. Renuntiatio. num. 13.* Sylvester *ŷ. Simonia. q. 13. §. Octavum.* & alij. Non tamen debet talis dimittere possessionem Beneficij, quam de facto habet, absque licentia legitimi Superioris: sed abstineat à perceptione fructuum, exceptâ strictâ necessitate vitæ, & quærat, quàm citò poterit, resignare, uti notat Angelus *cit. n. 13.*

Dispensatio
super Bene-
ficio simo-
niacè recep-
to, à quo
possit dari?

§ 1. Additur verò, cessante legitimâ dispensatione. Nam in primis, qui Beneficium simplex per simoniam ab alijs commissam ignoranter recepit, neque eandem simoniam ratam habuit, & postmodum cognitâ rei veritate Beneficium illud resignat; potest per Episcopum dispensari ad Beneficium illud retinendum, *arg. cap. penult. de Election.* Secus, si sit Prælatura, Dignitas, vel Beneficium curatum: quia circa majora cautiùs est agendum; sicque Episcopus quoad ista non potest dispensare. *Glossa fin. & Barbosa ad cit. cap. penult. n. 4. Pirhing tit. de Electione, n. 98. & seqq. & alij.* Quod si ipsemet Beneficiarius commisit simoniam, aut eam ab alijs commissam ratam habuit, nequit Episcopus cum eo dispensare ad retinendum Beneficium ita simoniacè acquisitum, sed solus Papa, *arg. cit. Extravag. Cum detestabile.*

Et qualiter
sit obtinen-
da?

Deinde loquendo de Foro conscientie, & quando simonia est occulta, poterit adiri Summus Pontifex, vel potiùs Major Pœnitentiarius ipsius; & exposito ritè per litteras crimine simoniae (tacito tamen nomine Rei, prout in impetratione dispensationis super occultis impedimentis matrimonij fieri solet, juxta inferiùs dicenda *Tract. XIV. Dist. 14. num. 170. & 171.*) supplicari Eisdem, ut præter absolutionem ab excommunicatione, de opportuno dispensationis, seu habilitationis remedio supplicanti providere dignetur, vi cujus idem supplicans pro Foro conscientie imposterum valeat tale Beneficium retinere, ejusque fructus percipere, & hætenus perceptos retinere. Allegatis in hunc finem veris,

veris, & rationabilibus causis, utputà periculo scandali, aut infamiz, quæ ex dimissione Beneficij oriri posset, vel paupertate Beneficij &c.

52. Dicitur notanter num. 50. *qua committitur in ingressu Religionis, Ordine, vel Beneficio Ecclesiastico.* Siquidem nulla alia Simonia, etiam realis, inducit pœnas juris ipso facto, & ante sententiam Judicis, nisi in tribus duntaxat enumeratis casibus; prout observant Lessius num. 130. Pirhing de Simonia, num. 154. Navarrus, aliique communiter. Quare si quis committat Simoniam in administratione aliorum Sacramentorum, quàm Ordinis, vel in Consecrationibus, Benedictionibus, Dispensationibus, aut hujusmodi, graviter quidem peccabit, non tamen ipso facto incurret pœnam excommunicationis, suspensionis, vel inhabilitatis alicujus. Ratio est: quia nullibi in Jure exprimitur pœna ipso facto incurrenda, præter tres Simoniz species proximè enumeratas; quanvis c. *Quidquid. 1. q. 1.* committens Simoniam in Baptismo, vel collatione Chrysmatis, dicatur *competenti pœnâ, & debitâ excommunicatione plectendus*; atque etiam c. *Qui alium. & c. Sicut. & c. Ea qua. de Simon.* convicti de Simonia jubeantur deponi: nam hæc verba non indicant pœnam latæ, sed duntaxat ferendæ sententiæ.

Non autem ante sententiam Judicis. si committitur in alijs casibus.

Q U Æ S T I O V.

De Blasphemia.

53. **B**lasphemia est nomen græcum, & juxta nominis etymologiam idem est, ac *Nocens dictum*; unde & Maledictioni, Convitio, atque Contumeliæ convenire potest: communiter tamen sumitur pro verbo contumelioso in Deum. Et hoc annotavit D. Augustinus lib. 2. *De moribus Manicheorum. cap. 11.* dicens: *Est autem Blasphemia, cùm aliqua mala dicuntur de bonis. Itaque jam vulgò Blasphemia non accipitur, nisi mala verba de Deo dicere: de hominibus namque dubitari potest, Deus autem sine controversia bonus est.* Hæc ille. Et de tali Blasphemia loquendo, sit

54. **CONCL. I.** Blasphemia est contumeliosa in Deum loquutio: sive (ut alij loquuntur) Blasphemia est verbum maledictionis, convitij, sive contumeliæ in Deum. Ita in re communis.